Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - II Gruppo

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava: Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Uredništvo za Trst: Ulica Valdirivo 35/II., Tel. 29210

Poštno ček. račun: štev. 9-12410
Cena: Posamezna štev. L 20
Naročnina: Mesečna L 85
Za inozemstvo: Mesečno L 150

Leto III. - Štev. 26 | Gorica - 28. junija 1951 - Trst | Izhaja vsak četrtek

„Ti si Peter - Skala . . .“

Že devetnajst stoletij doni ta klic po krščanskem svetu. Prvič so padle te besede pri Cezareji Filipovi, ko je vprašal Kristus svoje apostole, za koga ga imajo, in ko je Peter odgovoril: »Ti si Kristus, Sin živega Boga«; Kristus te Petrove izpovedi ni zavrnil, temveč jo je odobril rekoč: Blagor ti, Simon, Jonov sin, zakaj meso in kri ti nista tega razodela, ampak moj oče, ki je v nebesih. Pa tudi jaz tebi povem: Ti si Peter - Skala in na to skalo bom sezidal svojo Cerkev in peklenska vrata je ne bodo premagala.« S temi besedami je obljubil Petru najvišjo oblast v Cerkvi, določil ga je za skalo, za temelj, na katerem je nameraval sezidati svojo Cerkev. Kar je Kristus takrat Petru obljubil, je pozneje po svojem vstajenju tudi izpolnil, ko mu je z besedami: »Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce« to najvišjo oblast tudi dejansko izročil.

Na podlagi teh Kristusovih besed so postali vsi Petrovi nasledniki, vsi pravilno izvoljeni papeži, krmarji Kristusove ladje, poglavarji njegove sv. Cerkve.

Postali so mogočen svetilnik, ki naj bi kazal človeštvu varno pot v domači pristan, v nebeško domovino.

Postali so voditelji in učitelji človeštva, ki naj bi nezmotljivo razlagali Kristusov nauk ter vodili narode po poti resnice in pravice.

Postali so trdna skala, ki naj bi kljubovala vsem viharjem in ki naj bi zdrobile vse tiste, ki bi se zaganjali zoper Kristusa in njegovo Cerkev.

Zgodovina sv. Cerkve in človeštva nam resničnost teh trditev neizpodbitno dokazuje.

Kaj bi bilo s človeštvom in na kakšna kriva pota bi bilo zašlo, ako bi papeštvo ne bilo izpolnilo svoje zvišene naloge? Kam bi bila zašla razpadajoča, z vsemi mogočimi verskimi in moralnimi zmotami prepojena grško-rimska kultura, ako bi je sv. Cerkev, ki so jo Petrovi nasledniki vodili, ne bila očistila zmot ter je s tem bila rešila njenega propada? Kako vse drugače bi se pisala zgodovina Evrope in ostalih delov sveta, ako bi sv. Cerkev ne bila razposlala svojih blagovestnikov med sveže in mlade narode, ki so prihrumeli nad Evropo, in ako bi ne bila uklonila njihovovih divjih in ponosnih tilnikov pod sladki Kristusov jarem? — Kako nasilje in samodrštvo nad narodi in posamezniki, ako bi rimski papeži ne bili v imenu Kristusa in njegovih večno veljavnih načel povzdignili svojega mogočnega glasu ter zaklicali vsem diktatorjem in tlačiteljem človečanskih pravic: Ni ti dovoljeno!

In ker je vršilo papeštvo skozi devetnajst stoletij, to vrši tudi sedanji Petrov naslednik in Kristusov nametsnik papež Pij XII.

Že dobrih dvanajst let vodi krmilo sv. Cerkve in vodi ga s trdno, neomahljivo in modro roko. Komaj je nastopil svojo težko in odgovornosti polno službo, in že so se začeli zbirati nad narodi pogubonosni oblaki bližajoče se vojne, čigar grozne posledice je preroško napovedal in pred katero je rotil narode ter jih prosil, naj mirnim potom poravnajo svoje spore. Toda narodi ga niso poslušali, zato pa je prišlo nanje gorje, ki ga največji pesimisti niso mgoli predvidevati. Na desetine milijonov mož in mladeničev je palo na bojnem polju, na stotisoče ljudi je poginilo pod ruševinami, na stotisoče jih je pomrlo v koncentracijskih taboriščih ali so bili poklani v zaledju od bratske roke, in kar je morda najhujše: okoli sto milijonov ljudi je prišlo pod boljševiško sužnost, iz katere ni rešitve in ki je za mnoge hujša kot smrt, ker

Manj strašna noč je v črne zemlje krili,
kot so pod svetlim soncem sužni dnovi!«

(Prešeren, Krst pri Savici)

To so bile posledice zadnje vojne, pred katero je sv. oče tako očetovsko svaril. In zato je razumljivo, da je tudi sedaj njegova prva skrb, da bi se ohranil mir med narodi in da bi bila prihranjena človeštvu tretja svetovna vojna, ki bi po svojih grozotah prekosila vse grozote dosedanjih vojn. Toda nekateri narodi se za ta klic k miru in sporazumu, ki ga sv. oče skoro v vsakem svojem govoru ponavlja, ne zmenijo. Zato visi nad narodi nekak Damoklejev meč, ki nas napolnjuje s strahom in grozo in ki zastruplja sleherni dan našega življenja.

Toda ne obupajmo! Nad nami biva vsemogočni Stvarnik, ki s svojo modro roko vodi življenje in usodo narodov in zoper katerega voljo ne bo padel niti en las z naše glave. Med nami pa biva Kristusov namestnik in Petrov naslednik sv. oče Pij XII., ki moli in dela neprenehoma za mir in sporazum med narodi. Naša dolžnost je, da ga pri tem delu tudi mi podpiramo, da molimo namreč za mir in sporazum med narodi, obenem pa da skrbimo za to, da zavladajo v vsem javnem in privatnem življenju Kristusova načela pravice in ljubezni, ki so edini temelj miru in bratskega sožitja med narodi.

A.P.

Krvava obletnica na Koreji

Ruski predlog za premirje

Dne 25. junija se je ves svet spominjal obletnice zahrbtnega napada severnokorejskih čet na južno polovico korejske republike. Ob tej priliki so časopisi napisali marsikaj in diplomati so dali marsikako izjavo. Med najpomenljivejšimi je govor sovjetskega zastopnika pri Združenih narodih Jakoba Malika ter proglas predsednika južne korejske republike Sygmana Rheeja. Jakob Malik je imel 20 minut govor po radiu v Lake Successu, v katerem je še enkrat prikazal Ameriko kot ono imperialistično silo, ki najbolj ogroža mir na svetu. Zaključil pa je s pozivom, naj se vse vojskujoče se sile na Koreji združijo in skušajo doseči premirje ob 38. vzporedniku. To je bilo prvič odkar se vršijo boji na Koreji, da je Sovjetska zveza spregovorila besedo o premirju. Do sedaj je ali molčala ali pa dajala tiho potuho najprej Korejcem, potem pa Kitajcem. Pri Malikovem predlogu je beležiti to, da ne zahteva nobenih političnih pogojev za premirje, temveč le dobro voljo, da začnejo s pogajanji za prenehanje sovražnosti.

Poziv sovjetskega zastopnika Malika je prišel tako nepričakovano, da ga sprva nihče ni komentiral. Šele pozneje so se oglasili časopisi in politiki, toda vsi zelo oprezno. Vsi se bojijo, da ne bi Sovjeti skrivali kaj posebnega za hregom.

V zboru govorov in predlogov ob prvi obletnici spopada na Koreji pa doni prav posebno tožno proglas Singman Rheeja, predsednika Južne Koreje. Takole pravi med drugim:

»Pred letom dni, 25. junija 1950, so komunistični napadalci sprožili svoj načrt in napadli korejsko republiko.

Kljub sovražni premoči, ki se je zagnala v nas, smo ostali na tleh naše zemlje in nismo hoteli spravljati v nevarnost naših načel. Tedaj smo vsako spravo zavrnili in tudi sedaj jo zavračamo.

Korejci rajši umirajo kot svobodni ljudje, kakor pa da živijo kot sužnji komunističnega režima, to je bilo že tolikokrat dokazano na krvavem bojišču. Naša domovina je bila strahotno razdejana, naše poljedelstvo in industrija pokončana in naše gospodarstvo je na tleh. Toda mi se še borimo in ne mislimo na popuščanje ali na spravo vse dotlej, da bo poslednji komunistični napadalec izgnan preko mandžurske meje.«

Na Poljskem izganjajo iz stanovanj

Veliko število hišnih posestnikov in drugih meščanov v Varšavi, ki niso zaposleni v industriji, je stanovanjski urad prisilil, da zapustijo svoja stanovanja in hiše. Na njihova mesta prihajajo industrijski delavci, ki dotekajo v velikem številu v Varšavo iz okolice in drugih pokrajin. O podobnem prisilnem izganjanju iz stanovanj poročajo tudi iz Gdanska, Krakova in še iz mnogih drugih krajev. Proti uradnim odločbam je dovoljen priziv v teku enega tedna. Vendar taki pozivi ne prošnje nič ne pomagajo.

Za to nenavadno izganjanje iz stanovanj pooblašča stanovanjske urade novi odlok ministra za komunalno gospodarstvo, ki poleg tega tudi uvaja nenavadno uradno »merjenje gostote prebivalstva« v privatnih stanovanjih. »Stanovanjski urad je po tem odloku pooblaščen, da izžene iz stanovanj vse, ki bi utegnili biti politični nasprotniki režima.«

»Gazeta Krakowska«, uradno glasilo partije v Krakowu, je pisala, da »niti sovražniki ljudstva niti ne izdajalci ne smejo uživati tega privilegija, da bi v malih mestih imeli svoja stanovanja«.

Kot poročajo, je to množično preganjanje iz stanovanj vzbudilo veliko ogorčenje med prebivalstvom. Kardinal Sapieha je napisal posebno pastirsko pismo duhovnikom svoje nadškofije, v katerem jih poziva, naj pomagajo takim brezdomcem. Kot odgovor na to kardinalovo poslanico, je komunistična partija napadla kardinala, češ da brani one, ki so bili izgnani zaradi rovarjenja proti režimu, ki si prizadeva izboljšati življenjsko raven delovnega ljudstva.

Isto se godi na Ogrskem. Tudi tukaj po mestih izganjajo iz stanovanj režimu nenaklonjene ljudi ter jih odvajajo na deželo ali v taborišča. Iz Budimpešte so izselili tako že 70 tisoč ljudi.

Čisto naravno: če človek ni več nego bolj razvita žival, smemo z njim postopati kot z bolj razvito živaljo.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

Nova nasilja na Madžarskem

Katoliški nadškof na zatožni klopi

V Budimpešti je pričel 22. junija proces zoper kaloškega nadškofa msgr. Jožefa Grosza, predsednika konferenc madžarskih škofov in osem drugih soobtožencev. S tem je začel zopet eden izmed procesov, ki so v vseh ljudskih demokracijah na dnevnem redu in ki so si na las podobni.

Nadškof Grosz in vsi ostali obtoženci, med katerimi je tudi nekaj duhovnikov, so obtoženi protidržavnega delovanja. Hoteli so baje vreči madžarsko »ljudsko demokracijo« ter s pomočjo Združ. držav Amerike, Jugoslavije in, kar je v komunističnih državah samo ob sebi razumljivo, s pomočjo Vatikana upostaviti na Madžarskem habsburško dinastijo. Denarna sredstva so si pridobili ti »prekucuhi« seveda s pomočjo valutnih špekulacij. Poleg tega so jim Združ. države Amerike odprle kredit 270 milijonov dolarjev.

Razumljivo je, da priznavajo pri tem procesu vsi obtoženci, kakor je bilo že v naprej pričakovati, vse to, kar se jim očita. Ves proces se torej razvija po že znani šabloni vseh dosedanjih procesov v kominformističnih državah in zato bi lahko že danes povedali, kako se bo zaključil. Pa pustimo to, ker o tem monstruoznem procesu bomo morali tako in tako še kaj spregovoriti.

Pomoč Jugoslaviji

Ameriška pomoč Jugoslaviji je začela prihajati s pospešenim ritmom. V jugoslovanska pristanišča prihajajo ameriške ladje z različnim blagom, med drugim je začelo dohajati tudi ameriško orožje za jugoslovansko armado, kakor se je domenil Koča Popovič v Washingtonu. Med drugim bo Jugoslavija dobila tudi dva tisoč ton časopisnega papirja.

Jugoslovanske oblasti dobivajo sedaj izdatno pomoč iz tujine zato, da bi jo pravično razdelile med vse potrebne v državi. Toda vprašujemo se: Se to v resnici godi? Iz poročil, ki jih imamo je še vedno tako, da režim skrbi le zase in za svoje ljudi, kakor je bilo od začetka. Za danes le opomba glede papirja: V Sloveniji so brez katekizmov in brez molitvenikov, ker ni papirja, pravijo. Oba verska lista v Mariboru in Ljubljani sta smešno majhna in ne moreta izhajati v zadostni nakladi zopet zato ker ni papirja. Isto je na Hrvatskem, kjer mora list »Gore srca«, odklanjati naročnike, ker nima papirja. Zaman pa boš iskal kaj podobnega pri številnem državnem časopisju. Nismo še brali, da bi kateri njihovih časopisov odklanjal naročnike, ker bi ne imel papirja. Če jugoslovanske oblasti dobivajo podporo iz tujine, zakaj je ne razdele med vse enako? Zakaj predvsem ne puste tiskati v zadostnem številu in obsegu verskih knjig in časopisov?

Težave italijanske vlade

Po zadnjih občinskih volitvah so se začele za rimsko vlado nove težave. Prva težava je preosnova vlade same. Zadnje volitve so namreč pokazale, da sta na desni in levi močna totalitarna bloka, komunistični in misovski, ki ogrožata demokracijo. Komunisti so iz zadnjih volitev izšli prav tako močni kakor leta 1948; misovsko gibanje je pa odneslo precej lepo število glasov, veliko večje kakor pri državnozborskih volitvah. Vsled tega čutijo vse demokratične stranke potrebo, da se med sabo tesneje povežejo v skupni obrambi demokracije. Zato so že začeli razpravljati o tem, kako naj bi se vrnili v vlado liberalci in zmerni socialisti.

Še večje težave pa delajo trenutno ital. vladi mezdni oziroma sindikalni spori. Vprašanje državnih uslužbencev še vedno ni rešeno. Njegova rešitev se vleče že več mesecev in se je prav zadnje tedne zopet močno zaostrila. Uslužbenci namreč zahtevajo povišanje mezd na primerno višino, zlasti še upeljavo premakljive lestvice za draginjsko doklado. Vlada je pripravljena nekaj povišati plače, toda o premakljivi lestvici noče nič slišati, češ da bi to popolnoma zmedlo vodstvo državnih računov, ker bi zakladni minister nikoli ne mogel predložiti točnega proračuna, na drugi strani pa bi narastla inflacija, preveč denarja bi bilo in lira bi izgubila na vrednosti. Poleg tega bi morali razpisati nove davke, ki so že tako ogromni.

Sindikalne organizacije pa nočejo o teh pomislekih nič slišati in sedaj grozijo vladi z novimi stavkami za prihodnji teden, če ne usliši njihovih zahtev. Eno stavko 24 ur smo imeli pretekli teden.

Namestniki so se razšli

Poleg sovjetskega predloga za premirje na Koreji, je bil v zadnjih dneh najvažnejši dogodek razhod konference namestnikov zunanjih ministrov v Parizu. Po 76 sejah so šli narazen praznih rok. Skoro štiri mesece so se trudili, a ničesar dosegli. Krivdo za uspeh mečejo zapadni zastopniki na Sovjete, ti pa na Zapadnjake. Vsekakor je glavna krivda na Sovjetih, ki so trmasto zahtevali, naj se postavi na dnevni red zasedanja tudi vprašanje atlantske zveze. Tega pa zapadni zastopniki nikakor niso mogli dovoliti, ker pri atlantski zvezi ne gre samo za interese Amerike, Anglije in Francije, temveč za interese vseh članic atlantske zveze, ki bi ne pustile, da bi o zvezi razpravljali brez njih. Čeprav so se namestniki v Parizu razšli, so se vendar pozdravili »na svidenje!«, kajti pustili so še vedno odprta vrata Sovjetski zvezi, naj sporoči po redni diplomatski poti v Washington, če želi, da se zunanji ministri sestanejo prihodnji mesec avgust v Ameriki. Seveda je tak poziv le pesek v oči, toda med diplomati je že tako navada, da si delajo lepe komplimente, tudi kadar se skregajo.

Novi madž. poslanik

Madžarska vlada je odstavila svojega zastopnika pri ameriški vladi v Washingtonu, Imre Horvatha in je imenovala na njegovo mesto bolj zanesljivega komunista.

SEDMA NEDELJA PO BINKOŠTIH

Iz svetega evangelija po Mateju
(Mt 7, 15-21)

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencem: Varujte se lažnivih prerokov, ki prihajajo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so grabežljivi volkovi. Po njih sadovih jih boste spoznali. Mar bero grozdje s trnja ali smokve z osata? Tako rodi vsako dobro drevo dober sad, slabo drevo pa rodi slab sad. Ne more dobro drevo roditi slabega sadu in ne slabo drevo roditi dobrega sadu. Vsako drevo, ki ne rodi dobrega sadu, se poseka in vrže v ogenj. Po njih sadovih jih boste torej spoznali. Ne vsak, kdor mi pravi: ‚Gospod, Gospod', pojde v nebeško kraljestvo; temveč kdor spolnjuje voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, ta pojde v nebeško kraljestvo.

□

O grabežljivih volkovih je Jezus govoril predvsem zato, da bi svoje obvaroval pred zapeljivci, ki se bodo vrinjali med njegovo čredo. Njim velja tudi grožnja, da se vsako slabo drevo vrže v ogenj. Prav lahko pa si mislimo, da je te besede govoril vsem kristjanom.

Dobrih sadov pričakuje Bog od vsakega človeka. Za drevo brez sadov ni prostora v vrtu. — Kakšnih sadov hoče od nas? Vse nam pove beseda: dolžnost! Delati moramo to, kar smo dolžni do Boga, do bližnjega in do sebe.

Bogu smo dolžni predvsem češčenje. Priznati ga moramo za popolnega gospodarja. Njegova volja nam mora biti sveta. V božjih zapovedih se nam razodeva. Častimo ga, če prihajamo k nedeljski sveti maši, če opravljamo jutranjo in večerno molitev, če prejemamo svete zakramente, če imamo spoštovanje do njegovega imena.

Živimo v družbi, zato se moramo ozirati na druge. Bog nam je zopet določil te dolžnosti. Najbližji so nam starši, ki jih moramo ljubiti, spoštovati in jim pomagati. Krog ljubezni do bližnjega se potem razteža na vse druge ljudi, s katerimi pridemo v stik. Dobro jim moramo želeti in kolikor nam je mogoče, v potrebi tudi zares pomagati. Sadovi ljubezni do bližnjega so bili vedno lepi: bolnice, sirotišča, zavetišča za onemogle; v malem pa se kažejo v dobrohotnosti do revežev in sploh do vseh ljudi.

Vsakdo pa je najbližji sam sebi. Tu se kaže dolžnost v pametni skrbi za telo in dušo. Navadno je preveliko skrbi za telo na škodo duše. Najlepši sad skrbi do sebe je stalno življenje v posvečujoči milosti.

Ko bomo nekoč stopili pred Jezusa-Sodnika, nas bo sodil po sadovih življenja. Ne bo se oziral na lepe besede, ampak na dejanja. »Ne vsak, kdor mi pravi: Gospod, Gospod, pojde v nebeško kraljestvo; temveč kdor spolnjuje voljo Očeta, ki je v nebesih!« — Upoštevajmo to Jezusovo naročilo. Velja za vse, in seveda tudi za nas.

NEDELJSKA MOLITEV

O BOG, KI SE TVOJA PREVIDNOST V SVOJIH NAREDBAH NE ZMOTI: PONIŽNO TE PROSIMO, ODVRNI OD NAS VSE, KAR JE ŠKODLJIVEGA, IN PODELI NAM VSE, KAR NAM JE V PRID.

Koledar za prihodnji teden

1. julija. NEDELJA. 7. pobinkoštna. Presveta Rešnja Kri.
2. PONEDELJEK. Obiskanje Marije Device.
3. TOREK. Bernardin Realino.
4. SREDA Urh, škof.
5. ČETRTEK. Anton Zaharija, spozn.
6. PETEK. Tomaž Mor, mučenec. Prvi petek.
7. SOBOTA. Ciril in Metod, slovanska apostola.

Misijonska enciklika Pija XII.

Na dan svojega patrona sv. Evgenija (2. junija) je izdal sv. oče svojo misijonsko encikliko (Evangelii praecones), v kateri govori o napredku misijonov v zadnjih 25 letih in v kateri daje nad vse koristna navodila za čim uspešnejše delovanje — v misijonih. Iz te enciklike, ki je zelo obširna, smo povzeli le nekaj glavnih misli.

RAZVOJ MISIJONOV

V uvodu enciklike se spominja sv. oče 25 letnice enciklike svojega predhodnika Pija XI. (Rerum Ecclesiae), ki je bila za razvoj misijonov v zadnjih 25 letih tako velikega pomena.

V tej kratki dobi so se misijoni neprtčakovano dobro razvili. Pred 25 leti je bilo samo 400 misijonskih postaj, dandanes jih je 600. Takrat je bilo 15 milijonov misijonskih vernikov, dandanes jih je skoro 28 milijonov. Število misijonarjev in domačih duhovnikov je naraslo od takratnih 14.800 na današnjih 26.800. Takrat so vodili vse misijone tuji misijonarji, dandanes je 88 misijonov v rokah domačih duhovnikov. Število bogoslovcev v misijonih se je povečalo od 1.770 na 4.300. V tem času sta bili ustanovljeni dve univerzi; zavodi za višjo izobrazbo so se dvignili od 1.600 na več kot 5.000; osnovne šole in srednje šole so se podvojile in ravnoisto rečemo lahko o bolnišnicah, lebrozarjih (zavodih za gobavce) in zdravniških dispenzarijih. Omeniti je treba tudi razvoj »Misijonske zveze duhovnikov« in ustanovitev »Agencije Fides«, ki zbira, kontrolira in razširja novice verske vsebine. Povsod se ustanavlja in razširja misijonski tisk.

PREGANJANJA

Ta previdnostni razvoj misijonstva ni zahteval od sejalcev božje besede samo truda in žrtev, ampak tudi pravega mučeništva. V teku teh let so izbruhnila zoper porajajočo se Cerkev najhujša preganjanja in tudi v današnjih dneh vidimo, kako v nekaterih deželah Daljnega vzhoda namakajo kristjani s svojo lastno krvjo iz istih razlogov ondotna tla. Prihajajo namreč poročila, ki pravijo, da so bili mnogi izmed njih, ki se držijo svete vere, med njimi redovnice, misijonarji, domači duhovniki in nekateri škofje, pregnani iz svojih bivališč, oropani svojega imetja, tako da se nahajajo mnogi v najhujšem pomanjkanju; drugi so bili zopet vrženi v zapore in koncentracijska taborišča ali pa so bili celo nečloveško umorjeni. Vse to napolnjuje — pravi sv. oče — našo dušo z najglobokejšo žalostjo, toda tudi tukaj veljajo Jezusove besede: »Če so mene preganjali, bodo preganjali tudi vas. Na svetu boste trpeli, toda zaupajte: jaz sem premagal svet.« — Oznanjevalci resnice in krščanskih čednosti, ki umrjejo v izvrševanju svojega visokega poslanstva, so seme, ki bo rodilo ob svojem času obilen sad.

Misijonarji opravljajo podobno delo, kot ga je opravljala prvotna Cerkev, ter živijo v podobnih razmerah kot prvi kristjani v Rimu, kamor sta sv. Peter in Pavel prinesla evangeljsko resnico. In kakor je mala četa kristjanov premagala takrat največjo silo sveta, tako se bo tudi v bodočnosti zgodilo, kajti od Kristusa ustanovljena sv. Cerkev ne bo nikoli premagana. To gotovost, ki sloni na Kristusovi obljubi, zajemamo tudi iz zadržanja vernikov, ki se srčno upirajo odpadu od kat. Cerkve in ki se v domovinski ljubezni ne pustijo od nikogar prekositi.

Veliko je delo, ki nas čaka, kajti število naših bratov, ki sedijo v temi in smrtni senci, dosega milijardo. Zato razumemo Jezusov vzdih: »Imam še druge ovce, ki niso iz tega hleva; tudi te moram pripeljati in poslušale bodo moj glas in bo en hlev in en pastir.« — So pastirji pravi sv. oče, ki bi hoteli izpeljati ovce iz tega hleva, in vi veste, kako postaja ta nevarnost vedno večja. Ta nevarnost preti od brezbožnega materializma in od strani gotovih ljudi, ki hočejo veljati za kristjane, ki pa v resnici ponavljajo razne komunistične zmote. Zato priporočamo v molitev na poseben način notranje misijone Latinske Amerike, ker vemo, kakšnim nevarnostim so izpostavljeni od strani raznih protikatoliških sekt.

LASTNOSTI PRAVEGA MISIJONARJA

V tem delu enciklike nam stavi sv. oče pred oči lastnosti, ki jih mora imeti pravi misijonar, ki je poklican, da oznanja Kristusovo vero v daljnih misijonskih deželah. Pravi misijonar ne išče svojega, ampak to, kar je Jezusa Kristusa, ljubiti mora deželo, v kateri deluje, kot svojo drugo domovino. Zato naj ne išče koristi svojega naroda ali svojega domačega misijonskega zavoda, ampak predvsem zveličanje izročenih mu duš. Res je, da mora ljubiti z globoko ljubeznijo svojo kongregacijo, toda še z večjo ljubeznijo mora ljubiti sv. Cerkev ter se zavedati, da to, kar nasprotuje sv. Cerkvi, tudi njegovi kongregaciji ne more koristiti, potrebno je nadalje, da se misijonarji izpopolnijo že doma v čednostnem življenju in v bogoslovnih vedah in da si pridobijo tudi drugo znanje, ki ga bodo rabili pri svojem misijonskem delovanju, kot na pr. poznanje tujih jezikov, medicine, poljedelstva, narodoslovja, zgodovine in zemljepisa in drugega potrebnega znanja.

NAMEN MISIJONOV IN POTREBA DOMAČE DUHOVŠČINE

Namen misijonov je, da spoznajo vsi narodi Kristusov evangelij in da se ga tudi oklenejo. Da se doseže ta namen, je potrebno, da se postavi Cerkev pri teh narodih na trdno podlago in da se ustanovi hierarhija iz domače duhovščine. Domači duhovniki so potrebni posebno za slučaj, da se v kaki deželi spremenijo politične razmere in da morajo tuji misijonarji zapustiti deželo. Kakšna nesreča bi zadela tako deželo, ako bi ne imela dovolj domačih duhovnikov na razpolago, kot se je zgodilo v nekaterih misijonih na Daljnem vzhodu, ki so bili že zreli za žetev in ki vzdihujejo sedaj v največjih težavah. Glede Kitajske in Koreje upamo, da bosta ta dva plemenita naroda rešena kmalu ne samo vojne, ampak tudi nevarnih materialističnih zmot. Bogu se moramo zahvaliti, da imata ta dva naroda veliko število domače duhovščine in da je bilo mnogo škofij izročeno domačim škofom.

KATOLIŠKA AKCIJA V MISIJONIH

Delo misijonarjev morajo podpirati v misijonih tudi laiki. To sodelovanje laikov, ki se imenuje dandanes katoliška akcija in ki ni manjkalo nikoli v Cerkvi, je bilo v veliko pomoč razširjevalcem svete vere in je veliko pripomoglo k razširjenju sv. Cerkve. Sv. Pavel omenja kot take sodelavce Apola, Lidijo, Akvila, Priscilo, Filomena in posebno sv. Klemena. Tudi je znano, da so po rimskem cesarstvu razširjali sv. vero ne samo škofje in duhovniki, ampak tudi civilni uradniki, vojaki in privatni državljani, tako da je približno po sto letih dosegel evangelij najvažnejša središča rimskega cesarstva.

Sv. oče našteva nato celo vrsto imenitnih mož in plemenitih žena, ki so v vseh časih sodelovali pri razširjenju svete vere, ter povdarja, da je tako sodelovanje med katoliško hierarhijo in katoliškimi laiki tudi v misijonih potrebno. Zato priporoča ustanovitev kat. društev, ženskih in moških, dijaških, delavskih, športnih in podobnih krožkov, ki so prave pomožne sile misijonarjev; vendar je treba gledati pri tem bolj na čednost in delavnost kot na število članov.

Čeravno se mora delovanje katoliške akcije razvijati na polju apostolata, ni s tem rečeno, da iste osebe ne morejo biti včlanjene obenem v društvih, ki imajo namen, udejstviti evangeljska načela v socialnem in političnem življenju, pač pa so k temu celo poklicani na podalgi pravic in dolžnosti, ki jih imajo kot državljani in katoličani.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Lepa cerkvena slovesnost v Škednju

V nedeljo 24. junija je v Škednju pri Trstu slavil 25 letnico mašništva msgr. Kazimir Rovis, škedenjski župnik in kanonik. Za njegovo slavnost so se zbrali domači verniki obeh narodnosti ter številni ugledni gostje ,več kanonikov tržaškega stolnega kapitlja z msgr. Mecchio, generalnim vikarjem na čelu, ter slavljenčevi sorodniki, sošolci in prijatelji. Prelepo sta v pridigi spregovorila msgr. dr. Ukmar v slovenščini in msgr. Cian v italijanščini. Prikazala sta slavljenčevo življenjsko in duhovniško pot. Msgr. Kazimir Rovis izhaja iz globokoverne istrske rodovine v Pičnu. Že v prvih letih svoje duhovniške službe je moral veliko trpeti pod fašisti, ki bi ga bili kmalu ubili. Pred njimi ga je otel msgr. dr. Fogar, ki ga je vzel k sebi na škofijo, kjer je prevzel službo škofijskega kanclerja. Leta 1944 je postal župnik obširne in težavne škedenjske župnije, kjer se neumorno trudi, da bi ustregel vernikom obeh narodnosti. Msgr. Rovis dovršno obvlada slovenščino in ob sleherni priliki enako upošteva oboje vernike. To je vzgledno dokazal ob obisku Marije Romarice, ko jo je na meji župnije ob njenem prihodu in odhodu slovesno pozdravil v slovenščini in italijanščini ter tako pokazal, kako mora dušni pastir biti pravičen enim in drugim.

Pri slovesni srebrni maši je lepo prepeval škedenjski cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. učitelja komponista Ivana Grbca ter pevovodje g. Franca Fabrisa. Škedenjska cerkev, za katere lepoto se g. msgr. Rovis toliko trudi, je bila okusno okrašena. Verniki so svojemu g. župniku in kanoniku izkazali svojo vdanost z raznimi darovi, med drugim tudi z lepim kelihom.

Gostje so se pri sv. maši zbrali na vrtu stare škofijske vile, kjer so slavljencu izrekli čestitke — voščila msgr. dr. Ukmar in mnogo odličnikov ter ožjih znancev. V pravi krščanski vzajemnosti so si sledile dvojezične slovenske in italijanske napitnice.

Msgr. Rovisu, škedenjskemu župniku in kanoniku, želimo, da bi še dolgo vrsto let uspešno deloval za dušno dobrobit Škedenjcev ter dočakal še dokaj srečnih jubilejev!

NAŠ CARLOS

(Družabna pravda 1950)

Nadure — koristna stvar

Nadure so nekaj lepega. Pravzaprav niso tako lepe nadure kot take, ampak 50%-ni povišek, ki ga dobiš zanje. Kar pošteno se pozna na »debelini« kuverte, ali si jih v zadnji »kinseni« (14 dneh) opravil kaj ali nič. Res je sicer, da preveč nadur dolgo časa ni mogoče vzdržati, toda v naši tovarni je ta zadeva urejena kot nalašč. Nadure pridejo vsako leto v sezonskih mesecih, nehajo se pa prav tedaj, ko nam zrastejo čez glavo. Naravno je tedaj, da v tistih dveh ali treh mesecih vsakdo izmed nas poprime kar le more, saj se bo nekoliko odpočil kasneje. Potreb pa ima vsak človek toliko, da se iz njih nikdar ne izkoplje...

Pa imamo vseeno izjemen primer. »Naš Carlos«, ki brez ozira na to, ali se delajo nadure ali ne, vsak večer ob petih, po končanem rednem delovnem urniku, odide. Carlos je edini, ki gre ob tej uri domov, drugi jo potegnemo do sedme ali pa čez, če je potreba velika in razpolagamo z dobro voljo.

Resnično me je zanimal razlog, zakaj Carlos ne dela *nikdar* nadur. Prilika je nanesla, da sva med tednom delala več dni na dveh sosednjih strojih. On je rezal klobučke na mali stiskalnici, jaz pa sem na obelnem stroju obdeloval velik kos jekla. Je kar prijetno za kak dan priti na obelni stroj, zlasti, ako je kos, ki ga režeš, precej širok, da vsaka vrsta vsaj kak četrt ure traja preden je odrezana. V tem času stroj potrebuje malenkostno pažnjo. In prav to medčasje in pa lepo priliko soseščine sem izrabil, da sem Carlosa pošteno »zaslišal«.

Zakaj se ga je prijelo ime »nuestro Carlos«, ne vem. Morda zato, ker nima stalnega delovnega mesta. Najdeš ga na vrtalnem stroju, naslednji dan je že na stružnici, primaha jo na skobeljnik, celo do rezalnega stroja se je že povzpel za par dni, ob najinem pogovoru pa je stregel stiskalnici. Treba je bilo z razgovorom kar pohiteti, da mi naslednji dan ne odbeži na v kotu stoječe velike škarje. Ker stalnega delovnega mesta nima in je doma pri vsakem stroju in delu, menda že zasluži ime »naš«. Morda mu pa rečemo tako, ker že dolgo dobo radovoljno opravlja nalogo nakupa malic za sodelavce. Približno ob devetih vsak dan vzame veliko zamazano cajno in gre kupovat prvemu salamo, drugemu sir, tretjemu panceto, nadaljnjim cigarete, tistemu, ki je denar doma pozabil, pa nič. Carlosu res pritiče ime »naš«.

Pa vendar so tudi izjeme

Pa preidimo končno na to, zakaj naš Carlos ne dela nikdar nadur. Povedal mi je, da hodi v industrijsko šolo, in to vsak večer, da si izpopolni strokovno znanje. Razumljivo, da sem hotel o tej šoli, kaj več zvedeti, kajti mimogrede mi je dozorel sklep, da Carlosa popišem v našem listu.

Pouk v industrijskih šolah traja sedem let. So učenci, ki te šole obiskujejo kot dijaki, to je po dnevu, pa so tudi taki, ki jim gmotne razmere tega ne dovoljujejo, in zato obiskujejo pouk ob večernih urah. Carlos je med večernimi. Njegov oče je star in bolehen in stroškov za dnevni pouk ne bi prenesel. Carlos pa je vedoželjen, zato čez dan dela, zvečer pa hodi v šolo.

Predmeti, ki jih poučujejo v industrijskih šolah, so predvsem praktični, to je zlasti: računstvo, geometrija, strokovno risanje, načrti, mehanska tehnologija, fizika, kemija itd., a preskrbljeno je tudi za splošno razširitev obzorja učencev. Med obvezne dopolnilne predmete spada: kastilijanščina, angleščina, zemljepisje, zgodovina itd. Spričevala delijo vsako leto, ob koncu šolanja pa zahtevajo še poseben izpit, ki da pravico naslova »industrijski tehnik«. Absolvent ima možnost do takojšnjega vstopa na tehnično fakulteto vseučilišča. S temi šolami se je tudi revnim slojem odprla možnost študiranja. Obstoje namreč več ali manj popolne šole za vse stroke in poklice in mlad fant ali dekle lahko izbirata, v kateri stroki se hočeta specializirati. Carlos je dovršil doslej štiri leta industrijske šole s prav dobrim uspehom. Z vso odločnostjo namerava dokončati še manjkajoče tri letnike. Glede vseučilišča se še ni zagotovo odločil.

Naš Carlos si torej z železno vztrajnostjo utira pot naprej. Namesto, da bi bil vse življenje povprečen »peon« ali v najboljšem slučaju priučeni delavec na kakem stroju, kakor bodo to njegovi tovariši iz predmestja, kjer stanuje, se bo povzpel med višje domače tehnike ali inženirje te države, morda bo postal eden pionirjev mladega argentinskega industrijskega rodu.

Priporočil sem Carlosu, naj na začrtani poti na vsak način vztraja, kajti cilj, ki si ga je zadal, je vreden žrtve, tudi nadur s 50% poviška. Na njegovo prošnjo sem mu tudi obljubil, da mu bom radevolje vedno na praktičnih izdelkih v tovarni pokazal, kako se uresničuje (včasih pa tudi ne uresničuje) teorija, ki si jo bo v šoli pridobil. — Najin pogovor je prekinila sirena. Carlos je odšel v šolo, meni pa so se začele nadure s 50%. V obeh nadurah pa so mi misli krožile okrog slovenskih Janezkov, Jožekov, Mihcev, ki bi tudi morali obiskovati te šole, da bodo postali nadpovprečni strokovnjaki, ki jih potrebuje že danes, še bolj jih bo pa potrebovala jutri industrijska bodočnost...

Katol. kmetijski kongres

V ZDA deluje društvo »National Catholic Rural Life«, ki je organiziral za dobo od 25. junija do 3. julija v Rimu (Castelgandolfo) mednarodni kongres, ki se bo pečal samo z vprašanji, ki se tičejo kmečkega življenja. Delo kongresa se bo vršilo v dveh skupinah: v prvi bodo obravnavali znanstvena vprašanja, ki se tičejo kmetijstva, v drugi pa pretresali bolj organizacijske naloge, to je, kakšna organizacija na krščanski podlagi je za kmete najbolj primerna in v kakšnem stanju so danes te organizacije v Italiji, Franciji, Belgiji, Holandski, Kanadi in v ZDA.

Na kongresu so zastopniki krščanskih kmečkih organizacij iz vseh ameriških in skoraj vseh evropksih držav. Kongres bo zaključen 3. julija z avdienco pri papežu, ki bo imel tudi primeren nagovor.

Prireditev Vincencijeve konference v Trstu

SLOV. VINCENCIJEVA KONFERENCA V TRSTU PRIREDI V PRID SLOVENSKIM REVEŽEM NA PRAZNIK SV. PETRA IN PAVLA 29. JUN. OB 6h POP. V MARIJINEM DOMU V UL. RISORTA 3 IGRO »SONJA«. IGRA OBRAVNAVA PRIZORE IZ RUSKEGA ŽIVLJENJA, KI JIH POŽIVLJATA PETJE IN IGRANJE NA GOSLI. V ODMORIH SREČKANJE. PRIDITE V VELIKEM ŠTEVILU.

PRISPEVAJTE za † L. Kemperletov sklad!

Kaj se lahko naučimo pri beguncih?

Za nas Slovence se je v zadnjih letih začelo pisati popolnoma novo poglavje naše zgodovine. Od l. 1941 naprej je slovenski človek začel, najprej doma in mnogi sedaj v tujini, popolnoma novo življenje: čas trde preizkušnje je nastopil. Verske in narodne vrednote so sedaj v ognju: vse, kar ni res trdega — diamantnega, se bo raztopilo. Ostalo bo samo, kar je res verno in narodno zdravo.

Kaj nas uče zadnja leta?

Stopimo v šolo k našim beguncem, tokrat v Anglijo. Veliko novega in primernega bi nam lahko povedali.

Najprej je treba omeniti, da se na britanskih otokih nahajajo predvsem naši mladi ljudje, ki so prišli na Angleško kot prostovoljni delavci. Mnogi izmed njih so služili že v angleški vojski. Nekateri so se zatekli, ker jim je bil po vojski povratek v domovino nemogoč, iz tega ali onega vzroka.

Gmotno so si begunci v Angliji še kar pomogli. Stradati ni treba nobenemu, kdor more in hoče delati. Naši ljudje pa so na splošno priznani kot izvrstni delavci. Številni paketi, ki iz Anglije romajo v Slovenijo, pa so dokaz, da naši ljudje še nekaj več zaslužijo, kot pa je potrebno za njih vsakdanje vzdrževanje. Obenem pa so pošiljke tudi dokaz, da naši ljudje niso pozabili bratov doma, ki tako krivično trpe pomanjkanje.

Seveda pa je velika razlika med zaslužkom naših v Angliji. Ponovno se je pokazal velik pomen obrtniške izvežbanosti. Kdor zna kako obrt, dobi lažje delo in zaslužek je zelo lep. Zdi se, da smo v Sloveniji premalo cenili nekdaj obrtniško izobrazbo. Tkalci v tekstilnih tovarnah so zelo dobro plačani; obenem pa ima vsak tkalec pri sebi velik kapital, t. j. znanje obrti. Mnogi izmed Slovencev delajo na farmah: delo je lažje in na prostem, zaslužek pa je bolj pičel. Vendar ima človek vtis, da bi si naši ljudje na formah, ako bi bile njih lastnina, kar lepo opomogli.

Vendar nas trenutno bolj kot gmotno stanje zanima verski položaj naših ljudi v Angliji. Prvi vtis o katoliškem in verskem življenju med Slovenci bi bil približno sledeči: mnogi, t. j. nad polovico naših ljudi je ostalo zvestih verskim idealom; nekateri med njimi so zares vzorni katoličani; o tem je priča pobožnost sv. rožnega venca, ki se ob večerih skupno moli.

V Angliji je na zunaj prav lahko ločiti katoličane od drugovercev predvsem ob nedeljah. Medtem ko protestantski svet ob nedeljah popoldne spi, katoličani hite po cestah k najbližji katoliški cerkvi, da zadoste nedeljski dolžnosti. Med temi katoličani so tudi Slovenci. Vendar moramo reči, da je tudi nekaj Slovencev podleglo slabemu vplivu drugovercev in so začeli opuščati svoje verske dolžnosti: sv. zakramente in nedeljsko službo božjo. Tu se nam nehote vrine vprašanje: kaj je vzrok, da je nekaj naših ljudi odpovedalo na verskem polju?

Vzrokov je več. Da pa bo odgovor lažji, spremenim vprašanje: kateri izmed naših ljudi so tudi v tujem okolju ostali zvesti veri?

Zdi se mi, da se ne motim, ako trdim, da so samo tisti dovolj trdni in lahko kljubujejo poganskemu okolju v tujini, ki so bili vzgojeni doma v dobrih krščanskih družinah. Krščanska vzgoja v družini je trajna, je naboljša in to predvsem zaradi tega, ker temelji na razumu in tudi na čustvu prisrčne domačnosti. Pravo versko življenje v družini vsadi v mladih srcih ljubezen do Boga, ljubezen do molitve in ljubezen do sv. zakramentov. Prav tako so ostali v tujini zvesti sv. veri tisti, ki so sodelovali pri verskih organizacijah. In prav gotovo zavzema prvo mesto Katoliška akcija, ki je vzgojila mnogo nesebičnih in vernih delavcev, ki tudi v tujini ne pozabijo biti apostoli. Koliko dobrega so napravile Marijine družbe! Tudi člani drugih verskih organizacij so se dobro izkazali. Kar pa je bilo nekdaj doma polovičarskega in se je izogibalo cerkvenih in verskih organizacij, je v tujini propadlo. Kako žalostno je, ako pomislimo, da so se nekateri katoliški Slovenci kar civilno poročili v Angliji! Koliko pohujšanja napravijo taki civilni zakoni med slovenskimi izseljenci in tudi med katoličani domačini!

Velikega pomena za naše ljudi v tujini je tudi skupno življenje. Tisti, ki nimajo prave slovenske družbe, prav lahko zaidejo na slaba pota. Že v »Hoji za Kristusom« pisatelj poudarja velik pomen dobrega prijatelja. V tujini pa je dober prijatelj drugi angel varuh in med Slovenci na Angleškem je precej takih zvestih prijateljev, ki se v resnici brigajo za verski podvig svojih bratov. Danes je vedno bolj jasno vsem dobrim, da mora vsak pravi katoličan biti apostol, ki spremlja svojega brata po težavni in nevarni poti skozi življenje in ga pripelje k Bogu. Apostolat laikov se je pokazal kot nekaj nujno potrebnega in to predvsem v tujini. Česar duhovnik ne zmore, ker so naši ljudje preveč razkropljeni, to lahko napravi dober prijatelj, najprej z zgledom, potem s prijateljstvom in tudi s primernim opominom. Prijateljstvo med našimi ljudmi je skrajno združeno tudi s petjem. Slovenska pesem pa je že mnogo naših ljudi prebudila, da so se povrnili ali pa še tesneje oklenili verskih in narodnih svetinj.

Tujina nas torej uči, da moramo poglobiti naše versko življenje in versko izobrazbo, ako hočemo uspešno kljubovati tokom novega poganstva. Vsak slovenski katoličan, kakor doma tako v tujini, mora namreč postati apostol. To pa bo mogoče samo tedaj, ako bo versko življenje vsakega posameznika res na višku in ako bomo vsi obilno črpali iz zakladov Božje milosti. Naše lastno posvečenje bo posvetilo tudi našega bližnjega. Ako torej ljubimo brate v tujini, skrbimo za lastno popolnost in potem molimo zanje, da bodo z božjo pomočjo lahko kljubovali vsem zaprekam in nevarnostim, ki ogrožajo njih versko življenje.

Naši javnosti

Aktivisti Vidalijeve komunistične partije trkajo na vrata naših domov in zbirajo na posebnih polah podpise vseh onih, »ki zahtevajo od Organizacije združenih narodov takojšnje uveljavljanje mirovne pogodbe z Italijo«.

Ob tej komunistični akciji, s katero so Vidalijevci dejansko pričeli svojo volivno kampanijo, ugotavljamo:

1) Ko je Slovenski akcijski odbor za ohranitev Svobodnega tržaškega ozemlja lani predlagal našim podeželskim občinskim odborom naj bi se izrekli za brezpogojno uveljavljanje določb mirovne pogodbe, so vidalijevski komunistični občinski svetovalci njegov predlog najprej navdušeno sprejeli, a so kasneje »po višjem ukazu« svoj pristanek odrekli;

2) Komunistična partija Italije, s katero so Vidalijevci najožje povezani, je zagovarjala in zagovarja priključitev Trsta k Italiji. Njen odgovorni prvak senator Pajetta je celo odkrito izjavil: »Uveljavljenje mirovne pogodbe ne bi uničilo upanja za priključitev Svobodnega ozemlja, temveč je nasprotno bilo celo predpogoj za uresničenje tega upanja. »Na teh osnovah, ki veljajo še danes, so potem Vidalijevci zgradili svojo teorijo »boljše rešitve«, ki je še vedno niso preklicali;

3) Ko je bilo v tržaškem občinskem svetu na dnevnem redu glasovanje o iredentistični italijanski resoluciji, ki je zahtevala povratek Trsta pod Italijo so se vidalijevski svetovalci glasovanja vzdržali, s čemer so prave branitelje svobodnega tržaškega ozemlja občutno oslabili;

4) Togliatti in Vidali sta od danes že neštetokrat izjavila, da sta proti priključitvi Trsta Jugoslaviji, toda še nikdar nista izjavila, da sta proti priključitvi Trsta k Italiji, čeprav bi bila za iskrenost njunega odnosa do Svobodnega tržaškega ozemlja taka izjava nujno potrebna;

5) Vidalijevci zahtevajo celo v svojem najnovejšem pozivu, naj se podpisniki izrečejo samo za »uveljavljanje mirovne pogodbe z Italijo« ter se preračunano izogibljejo izrecni zahtevi po ohranitvi Svobodnega tržaškega ozemlja.

Že teh nekaj dejstev jemlje Vidalijevcem vsako legitimacijo, da bi se postavljali v vlogo nesebičnih in iskrenih braniteljev Svobodnega tržaškega ozemlja. Dejanja glejmo, ne besede!

Vidalijevska akcija za zbiranje podpisov je izključno volivno propagandna poteza, za katero ni niti najmanjše iskrenosti. Zato pozivamo vse Slovence, ki hočejo dobro sebi in svojemu narodu, naj vidalijevskim aktivistom enostavno pokažejo vrata!

Trst, 25. junija 1951

Glavni volivni odbor
Slovenske narodne liste

Otvoritvena seja pokr. sveta v Gorici

V torek 26. t. m. ob 6h pop. se je pričela prva seja novoizvoljenega pokrajinskega sveta. Na sporedu je bila volitev predsednika in pa pokrajinskega odbora. Posle začasnega predsednika je vršil najstarejši svetnik Slovenec France Toroš iz Krmina, izvoljen kot neodvisen kandidat na listi kominforme, ki je svoj pozdravni govor pričel v slovenščini, a je pozneje moral nadaljevati v italijanščini zaradi kričanja običajne druhali. Pri predsedniških volitvah je dobil demokristjan odv. Angelo Culot 15 glasov, neodvisen a izvoljen na demokristjanski listi Godeas 6 glasov in tri glasovnice so bile oddane prazne. V pokrajinski odbor so bili izvoljeni sami demokristjani poleg enega Saragatovega socialista. Naš svetnik Bratuš je imel pripravljen svoj pozdravni govor, vendar ni prišel na dan z njim, ker izvoljeni predsednik Culot ni prevzel še včeraj svojega predsedniškega mesta.

GOSPODARSTVO

Varčujte z modro galico!

Modro galico se težko dobi. Vzrok tiči v nevarnosti vojne in oboroževalna industrija zasega v svoje svrhe vse zaloge bakra, ki jih le more doseči. V prosti trgovini ne bo dovolj modre galice vse doslej, dokler ne bo izginila vsaka nevarnost za novo vojno, do takrat pa bodo pretekla tudi leta.

Zato je na mestu skrbno varčevanje z modro galico. Varčuje pa se lahko na dva načina. Predvsem ne delati premočnih mešanic. To pomeni, da ne smemo za pripravo mešanice raztopiti v 100 litrih 2 ali še več kg modre galice, če pa zadostuje 1 kg ali pa celo 3/4 kg. Zelo veliko je ogromnih vinogradov — in to tudi v vlažnejših legah, kot pri nas —, kjer ne porabijo za 100 litrov škropiva nikdar več kot 3/4 kg modre galice. — Seveda mora biti mešanica pravilno pripravljena. To bi bil prvi način varčevanja.

Drugi način pa je škropljenje v pravem času. Če bi bilo naše vinogradništvo tako organizirano, kot ni, če bi bila razširjena opazovališča proti peronospori, kot niso, če bi državna kmetijska služba v zvezi z vremenskimi opazovalnicami z veseljem in požrtvovalnostjo delovala, potem bi lahko vedno sporočili oziroma obvestili vinogradnike, kdaj naj škropijo. Večkrat bi si prihranili škropljenje neposredno pred dežjem, ki modro galico izpere, prvo škropljenje pa bi izvedli šele takrat, ko je toplota tako visoka, da se peronospora že lahko razvija.

□

V dobi sankcij po abesinski krizi fašistične dobe so iskali in preizkušali — pa tudi priporočali — najrazličnejša sredstva kot nadomestilo za modro galico. Izgleda, da do tega ne bo več prišlo, ker do sedaj uči znanstvo, da od vseh kovin in drugih prvin edino le baker učinkuje proti peronospori.

Činkvantin

Kljub temu, da naše ljudstvo uživa vedno manj polente, ker se mu kruh bolj dopade, kljub temu je pri nas prav malo kmečkih gospodarstev, ki bi doma pridelala dovolj koruze. Saj rabimo koruzo razen za polento tudi za krmljenje perutnine in pitanje svinj, pa tudi za goved. — Če pa se predvideva prepičel pridelek koruze, naj činkvantin odpomore.

Činkvantin zemljo precej izrabi, tako kot koruza ali sončnice. Zato pa moramo činkvantinu dobro pognojiti, če hočemo imeti zadovoljiv pridelek. Ker pa je življenjska doba činkvantina kratka, mu moramo pognojiti z res dobrim hlevskim gnojem ter dodati še umetnih gnojil. Od teh prideta v poštev le superfosfat in apneni nitrat. Prvega raztrosimo pred setvijo po 3 do 4 kg na 100 m² površine, apnenega nitrata pa 1 kg najpozneje ob pletvi.

Če imamo namen sejati za činkvantinom pšenico, potem pognojimo činkvantinu z velikimi količinami hlevskega gnoja, pozneje pšenici pa samo z umetnimi gnojili.

Kmečka prehrana v poletnih mesecih

Skrbna gospodinja mora v poletnih mesecih, ko je največ in najtežje delo, posebej paziti na prehrano svoje družine.

Truden človek ne mara niti jesti. Zato ne sili takoj z jedjo, temveč dovoli, da se trudni nekoliko odpočije.

Zapomni si, da polenta ni najprimernejša hrana za človeka, ki težko dela. Lahko jo daš nekoliko zvečer h kakšnemu radiču, solati, stročnemu fižolu. Kruh je mnogo lažje prebavljiv.

Predvsem pazi na skuhe—mineštre, ki naj bodo predvsem zelenjadne. Riž z grahom in malo solate je bolje kot testenine (paštašuta), a tudi to ponudi s solato.

Za južino je najprimernejše jajčno cvrtje z zelenjadjo.

Meso, posebno svinjsko, je težko prebavljivo. Lahko nudiš nekaj salame s solato. Če le moreš nadomesti meso s sirom.

In pijača? Izborno je in zelo poživi kislo mleko. Kdor tega ne more, naj dobi mrzlega prevretega mleka. In kdor tudi tega ne spravi dol, naj dobi vina. Kmet rabi pri težkem delu kozarec dobrega vina. A z vinom se ne sme pretiravati. Na 3 obroke razdeljen liter vina je dovolj za odrastlo osebo. Vino pa najbolj poživi, če je hladno, zato pa ga drži na hladnem, predvsem v kakšni mrzli vodi.

Če imaš sadja, ponudi vedno tudi tega.

Prav lepo je na deželi

Res je lepa naša dežela, prekrasna so Brda, pa tudi vsi naši ostali kraji. Lepi cvetoči travniki kar vabijo meščana, da bi se vlegel v travo in užival prebajno lepoto, vsrkaval čisti zrak in prijetne duhove. . . ter delal škodo kmetu s hojo in z valjanjem po travi.

V dolgih vrstah se vijejo temnozelene trte v vinogradih in ob njivah, obetajoč obilen pridelek. Češnje se tu smejejo z drevesa, tam breskve rdečijo, hruške in jabolka mnogo obetajo.

Tako pravi meščan. Občudoval je spomladi cvetoče sadno drevje, odlomil tu cvetočo vejo češnje, tam odčesnil poganjek breskve z rožnatimi cveti, sedaj odlomi vejo z zrelimi češnjami, drugo nedeljo bo... Pa saj ima kmet toliko.

Da lepo je na deželi, pravi meščan. A kljub temu ostane v mestu, ne išče prilike, da bi se nastanil na deželi. Pač pa narobe! Kdor le more zapusti deželo, zapusti svojo kmečko vas in gre v mesto. Dejstvo je, da se dekleta z dežele prav nerada možijo na kmetije. Raje vzamejo delavca kot pa premožnega kmeta. »Kaj, da bom vedna sužnja od jutra do večera skozi leto in dan in skozi vse življenje?«

Pa so mnogi kmetu hudo zamerili, da je v vojnem času, ko so bili kmečki pridelki redki, kaj več zahteval za svoje pridelke. Tako so res nekateri nekoliko zaslužili, tudi deli na stran. — Kdor to zameri, se zaveda li kakšne čase je preživel kmet v dobi gospodarske krize po letu 1930, ko je moral prodati kravo za 600 lir in ko so šle kmetije na boben za... davke. Niti žepne rute se takrat mnogi niso mogli kupiti.

In danes? Sedaj poglejte kmeta! Od zore in prej, pa dolgo v noč kmetova družina prav udarniško dela: košnja, obiranje češenj, pletev in osipanje krompirja in koruze, žetev in mlatev, priprava zemlje za drugi pridelek, škropljenje, žveplanje, čiščenje in okopavanje trt, pa še stotine drugih drobnih del, saj je doma tudi živina, gospodinjstvo pa tudi zahteva precej dela. In to gre skozi mesece.

Dejstvo je, da v poletnem času vsa kmetova družina hudo shujša, nekateri člani izgubijo na teži po 10 kg in tudi več.

In kmet ne uživa ugodnosti mesta, ne različnih zavarovanj.

Spisal dr. IVAN ČESNIK

Svetogorska pesem

Povest

Oče Gelazij je odprl omarico v steni, vzel iz nje zdravila, razna suha zelišča za čaje: kamilice, žajbelj, planinski mah, lipov cvet in nekaj rož, arniko v žganju, jazbečjo in pasjo mast in jih del v torbico. Zraven je položil brevir in latinski izvod Tomaža Kempčana »Hoja za Kristusom«. Ker se je namreč papir pocenil, so že nekaj desetletij tiskali v Italiji, Nemčiji in Franciji knjige.

V desnico je vzel palico, v levico torbico, se poslovil od očeta gvardiana in jo mahnil po beli cesti proti Solkanu. Na levo in desno so se razprostirali cvetoči sadonosni in zelenjadni vrtovi, nizke cipreše so se lahno poigravale z vetrom, ki je pihljal od severa. Med potjo je razmišljal o svojem rojstnem kraju. Pred njegovimi duševnimi očmi se je pokazala prelepa pokrajina njegove rojstne vasi. A v zadnjem odtenku Vipavske doline ob vznožju Nanosa in Kovka je ležala čudovito lepa globel, rodovitna, porasla s sadnim drevjem in vinogradi, travniki, osredki in njive so obkrožali ljubko rojstno vas Sanabor. Kraj vasi je tekel bister potok med polji in listnatim grmovjem; od zgodnje pomladi do pozne jeseni so gnezdili in prepevali ob njegovih bregovih tičji zbori. Tako prijetnega slavčejga petja ni čul nikjer drugod na svetu. Pet minut od vasi se je dvigal prijeten, z njivami in s sadnim drevjem obrastel holmec, na katerem je stala podružnična cerkev sv. Danijela. Okrog cerkvice se je širilo pokopališče, počivališče predragih rajnih. V tem mirnem zatočišču, oddaljenem od hrupnega sveta je preživel najlepše dni svojega mladega življenja, dokler ga nista poslala oče in mati — s privoljenjem graščaka na Trleku — in po nasvetu dobrega colskega kurata, gospoda Janeza Pehanija, k frančiškanom v Gorico. Tam se je šolal.

V Gorici je postal frančiškanski novinec in redovnik z imenom oče Gelazij. Z molitvami, molkom in postom, pokoršćino in pod obljubo vedne čistosti je služil Bogu, Mariji in ljudstvu. Pri svoji materi je prejel prve verske in tudi zdravstvene nauke. Imela je celo lekarno domačih zdravil. Nadarjeni fant je vse ohranil v spominu in obogatil svoje znanje z branjem raznih starih zdravstvenih zapisov. V samostanu je živel njegov rojak iz Goč, že osemdesetletni oče Bazilij Furlan, ki je bil vešč v bolezni in zdravljenju. Le tá mu je odkril mnogo zdravstvenih skrivnosti, ki so mu poznejše služile, da je pomagal betežnim in bednim bolnikom po Goriškem.

V Solkanu je zavil v cerkev, da je počastil tamošnjega zavetnika sv. Štefana, prvega mučenca. V glavnem oltarju je visela njegova slika. Judje so ga kamenjali in odložili svoja oblačila k Savlovim nogam. In ko so ga pobijali s kamenjem, je molil: »Gospod Jezus, sprejmi mojo dušo!« in pokleknil je ter z močnim glasom zaklical: »Gospod, ne prištevaj jim tega greha!« In ko je to izrekel, je zaspal v Gospodu. V stranskih oltarjih so verni Solkanci častili sv. Ano, sv. Janeza Krstnika in žalostno Mater božjo. Pred več ko 50 leti so Turki požgali cerkev, ki se je po prizadevanju duhovščine in vernikov komaj dvignila iz razvalin.

Ko je oče Gelazij odmolil, je stopil v svoji rjavi kuti iz cerkve. Tedaj ga je pozdravil kaplan Tonček Marinič:

»Hvaljen Jezus, oče Gelazij! Kam ste namenjeni?«

»Na veke amen, ljubi gospod kaplan! V Grgar grem, od tam pa v Čepovan. Pridigal bom, spovedoval, maševal in govoril tretjemu redu; zraven obiščem tudi bolnike in jim pomagam, kolikor zmorem po svojih skromnih močeh.«

»Ali vas smem spremljati? Do Prevala utegnem iti z vami, da se malo sprehodim in raztresem, če vam ne bom v nadlego. Gospod župnik je doma in pazi na župnijo. Zato lahko grem.«

»Vesel bom, če me spremite. Pogovoriva se lahko marsikaj, saj živimo v težkih in zelo razgibanih časih.«

Kmalu sta zavila s široke ceste na ozko gospodarsko pot, ki ju je vodila proti pol ure oddaljenemu Prevalu mimo akacijevega, leskovega, jesenovega in gabrovega grmovja, v katerem so gnezdili ptičji zbori. Počasi sta korakala in se živahno razgovarjala.

»Ali imate kaj novic iz Italije ali Nemčije? Dokler sem bil v patriarhovi bogoslovnici v Vidmu, sem marsikaj zvedel. Tu sem pa prodre redko kakšna vest do mene. Ali je avguštinca Martina Lutra sv. oče že uklonil? Čeprav ste v tihem samostanu, vendar zveste mnogo več, kakor zvemo svetni duhovniki.«

»Vsa tako zvana reformacija ima globlje korenine in ne gre le za neposlušnost trmastega samoglavca Lutra. O humanizmu in renesansi ste gotovo precej čuli. V tem gibanju je bilo žal mnogo slabega. Zastopniki te poganske struje so delovali in vplivali usodno na verskem in nravstvenem področju. Lovrenec Vallas in Anton Deccadelli sta bila za krščanstvo večje zlo, kakor krivoverci in Turki, ki so na zunaj ogrožali katoliško vero. Humanisti tega kova so pa podirali notranje versko življenje in čustvovanje, ker so zatrjevali, da priznajo vse katoliške verske resnice.

Lovrenec Vallas je v svojih dvogovorih o strasteh pisal tako, da je navidez zmagala krščanska nravnost. Kdor pa je pazljivo bral njegov spis, ni mogel dvomiti, da je proslavljal čutno slast kot življenjski ideal. Krščanske nravstvene zapovedi so mu veljale za omenjeno življenjsko pojmovanje, kulturno zaostalost in nazadnjaštvo, star poganski način življenja pa za novodobni napredek.

Anton Deccadelli je svinjaril s svoj-

Z GORIŠKEGA

Nova maša v Gorici

V ponedeljek 2. julija bodo posvečeni novomašniki goriške nadškofije. Posvečenje se bo vršilo v semeniški kapeli. Med novimi mašniki so tudi trije Slovenci, in sicer čč. gg. Jericijo Stanko, Simčič Oskar in Cotič Hilarij. Stanko Jericijo je doma iz Avč, toda sedaj biva v Gorici v stolni župniji. Zato se je tudi g. novomašnik odločil, da zapoje svojo novo mašo v stolnici. Tako bomo imeli v nedeljo 8. julija novo mašo v stolnici pri slovenski maši ob šesti uri zjutraj. Kar vedo ljudje povedati, nismo še imeli nove maše pri slovenski maši v stolni cerkvi. Zato smo tem bolj zadovoljni, da jo bomo imeli letos. Za to priliko pripravljajo naša dekleta posebno latinsko mašo. Goriške vernike že sedaj vabimo na to izredno slavje v stolni cerkvi.

Zaključni prosvetni večer v Gorici

V sredo 20. t. m. smo imeli v Gorici zaključni prosvetni večer letošnje kulturne sezone. Ob tej priliki nam je o politični in kulturni zgodovini goriških Slovencev govoril č. g. Stanko Stanič. Njegovo predavanje je segalo v starejšo zgodovinsko dobo goriških Slovencev. Poudaril nam je predvsem pomen delovanja kanonika Valentina Staniča, rojaka iz Bodreža pri Kanalu. On je bil prvi, ki je pričel orati narodno ledino pri nas na Goriškem. Opisal nam je tudi precej natančno dobo, ki je bila vsled miselnosti tedanjega časa za naše narodno prebujenje precej neugodna. Ob tej priliki smo tudi slišali prvič v javnem nastopu zbor č. g. Fileja z dvema narodnima. V tem začetnem nastopu nas ni zbor g. Fileja prav nič razočaral, temveč nam je nasprotno dokazal, da je res na višku svojih ustvarjalnih sil. Hvaležni smo gg. Staniču in Fileju za tako prijeten in domač večer.

Sklepna prireditev dijakov srednjih šol

Naši dijaki so se kakor običajno tudi letos ob koncu šolskega leta prav dobro postavili z lepo kulturno prireditvijo.

Prireditev se je morala vršiti kar zunaj na šolskem dvorišču v ulici Croce, ker za slovenske prireditve (tudi šolske) ni prostora v mestnih dvoranah. Posamezne točke bi tamkaj prav gotovo mnogo lepše uspele.

V zvezi s tem moramo prireditelje prav lepo pohvaliti in jih občudovati v njihovi iznajdljivosti.

Program je bil v svojem bistvu prav dobro izbran, le razvrstitev posameznih točk bi morala biti drugačna in to v zvezi s petjem. Morda bi bilo tudi dobro, če bi kakšno posamezno pevsko točko izpustili (Didel dajčko n. pr.). Seveda se je pri izvajanju pevskih točk poznalo, da imajo dijaki premalo vaj, kar je pač razumljivo, ker so se mogli veliko truditi z učenjem. Vodopivčeva spevoigra »Srce in denar« je pa pokazala velike sposobnosti pri naših igralcih — diletantih. Režiserjeva izbira pri porazdelitvi posameznih vlog je bila prav posrečena, tako, da so se vsi prav dobro odrezali. Posebno dober je bil »mešetar« Jernač. Recitacija melodrama »Maj« je bila skupno s plesno in klavirsko spremljavo res odlična. Tudi poznejše baletne točke so bile dobre. Nedeljska prireditev pa je bila za nas goriške Slovence res pravi kulturni dogodek! Saj smo imeli priliko opaziti, da nam naša mladina še veliko obeta! Opazili smo pa tudi veliko ljubezen naših ljudi do sličnih prireditev, kar nam priča velika udeležba občinstva (okrog 650 ljudi), tako, da je bilo šolsko dvorišče v celoti zasedeno in skoro premajhno.

Duhovne vaje

Za dekleta bodo letos duhovne vaje od 22. do 26. avgusta v uršulinskem samostanu v Gorici.

Za može in fante pa bodo koncem meseca avgusta v malem semenišču prav tako v Gorici.

Duhovniki bodo imeli svoje duhovne vaje v Trstu v mesecu septembru.

Toliko dajemo na znanje zato, da vedo udeleženci, kako razpolagati s časom.

Po volitvah v Benečiji

Volivni izid vseh čistoslovenskih kakor tudi mešanih občin je presenetil javnost vse dežele.

V laseh sta si bile dve glavni stranki: demokrščanska in pa stranka »paesi tuoi« v kateri so se bili za priložnost povezali, nacionalistični kričači, fašisti, trikoloristi in ubežniki iz demokrščanske stranke. Boj je bil nenavadno hud; za »paesi tuoi« so agitirali zlasti učiteljice, trgovci, uradniki itd. z namenom, da bi vrgli iz občin demokrščansko stranko, ki jih baje noče podpirati do skrajnosti v nacionalistični gonji proti domačim duhovnikom Z vzpostavitvijo nove stranke »paesi tuoi« se je demokrščanska stranka otresla večine škodljivih in razdiralnih elementov in je zato tudi zmagala. Razen v Šempetru, kjer je zmagala le z neznatno večino, so po vseh drugih občinah volivci po večini vsi glasovali za kršč. demokracijo.

Obupani komunisti

Komunistov in socialistov je v Benečiji malo. Eden nepoboljšljivih komunistov, neki Bruno Canciani, delavec iz laškega in stalno bivajoč v Landarju, je izlil svojo srd nad podobo blaženega Pija X. Ko je bil aretiran, se je hlinil bolnega in je bil sprejet v Čedajsko bolnišnico. Pa tudi v bolnišnici ni našel miru, in po treh dneh se je vrgel iz drugega nadstropja na ulico. Sedaj se bori s smrtjo.

Rafut v Novi Gorici preimenovan v Pristavo

Jugoslovanske oblasti so pred dnevi preimenovale ime naselja Rafut v Pristavo. Hotele so na ta način vrniti kraju staro slovensko ime, kar je povsem upravičeno.

Občni zbor Slov. sirotišča

je dne 21. t. m. pokazal lep napredek tihega delovanja za našo osirotelo in zapuščeno deco. V zavodu je bilo 63 gojencev in gojenk, 8 častitih sester, nekaj kandidatinj in več oseb, ki dobivajo hrano ubožnih.

Vseh dohodkov je bilo v letu 1950: 3,235.404.—lir, stroškov pa 3,119.203 — lir, denarnega prebitka 116.201.— L.

Sirotišče samo je ločeno po poslopju v dva zavoda, za dečke in za deklice. Ker ne moremo še doseči vojne odškodnine, je treba še marsikaj potrpeti.

Naše delovanje ovirajo vladni krogi, ki so v naše sirotišče zagnali *begunce vseh vrst*. Zavod je moral že tudi ponoči klicati policijo na pomoč, a ti krogi se ne ganejo, čeprav so v začetku obljubili, da bodo begunci ostali v hiši le osem dni. Minulo je od takrat pet let, a ti možje so gluhi. Tako delajo z nami! Če bi imeli le malo ljubezni do osirotelih otrok, bi bili gotovo to storili že davno.

Kljub temu zavod napreduje, kar je v veselje vsemu poštenemu ljudstvu. Prispevki vseh slojev to dokazujejo

Prijatelj tega zavoda

Rupa

Kar ljudje pomnijo nismo še imeli nove maše v naši vasi. Letos pa bo. Dne 8. julija bo daroval svojo prvo sv. daritev domačin č. g. Hilarij Cotič iz dobro znane rupenske družine. Sv. maša se bo začela ob 9h. Ker je naša cerkev majhna, mislimo gospodu novomašniku pripraviti prostor kar zunaj pred cerkvijo, da bo lepše. Vaščani se nove maše zelo veselimo in se nanjo že dolgo pripravljamo. Posebno se trudi naš cerkveni pevski zbor, ki se je številčno zelo pomnožil in se hoče postaviti z na novo naštudirano latinsko mašo. Pridite v nedeljo 8. julija v Rupo, da slišite lepo petje in prejmete novomašniški blagoslov.

Brezposelnost v jugoslovanskem delu Goriške

Onstran meje se brezposelnost vedno veča. Vzrok temu so nove upravne preuredbe v vseh podjetjih. Namreč z uvedbo proste prodaje so tudi tovarne zadobile neke vrste avtonomijo. Morajo skrbeti same zase na način, da se vzdržujejo v sedanjih okoliščinah finančno same. Država ne plačuje več delavcev, temveč tovarna sama iz izkupička prodanih v njej izdelanih predmetov. Seveda je šla prejšnja pasiva na škodo države. Vzrok je pa tudi dejstvo, da so zaupali vodstvu tovarn politično zanesljivim, a redko kje tehnično sposobnim osebam. V zvezi s tem je gotovo olajšano našim srednjim kmetom, ki tako lahko najamejo delovne sile, katerih poprej ni bilo moči dobiti, ker je vse sililo v tovarne.

Tisk in druge spremembe v Jugoslaviji

V zvezi s tamkajšnjim tiskom so se v Sloveniji izvršile neke spremembe. Od dneva prevzema oblasti po komunistih v Sloveniji (8. maj 1945) sta izhajala v Ljubljani dva dnevnika in sicer »Slovenski poročevalec« kot glasilo OF Slovenije in pa »Ljudska pravica« kot glasilo KP Slovenije. V zvezi z novimi spremembami postane »Ljudska pravica« tednik z namenom, da obravnava razne ideološke partijske stvari, »Slovenski poročevalec« bo izhajal dopoldne. Novi časopis »Dnevnik« pa je pričel te dni izhajati popoldan. Na Slovenskem Primorju pa izhaja že dalj časa tednik »Nova Gorica«, ki zagovarja gospodarsko in politično stališče režima v naši Primorski.

Z nedavnim sklepom slovenske komunistične vlade so proglasili letovišče Bled za mesto. V zvezi s to proglasitvijo so ga tudi izločili iz radovljiškega okraja.

Švica izvaža sir, uvaža pa maslo

Svetovno znan je švicarski sir, posebno pa vrsta emental. Švica ga izvaža v zelo mnogo držav. Istočasno pa Švica uvozi zelo mnogo masla, in sicer iz Danske ter Švedske. Letos pa se je uvoz masla zelo skrčil, ker je narastla domača proizvodnja.

Sploh se opaža v zapadni Evropi neka preobilica mleka, kar kaže, da ni živinoreja samo dosegla predvojnega stanja, temveč da ga je celo prekoračila.

VABILO

Tudi mladina naše strokovne šole noče letos na počitnice brez zaključne prireditve.

Pravljična igra v štirih dejanjih, ki ji jo je poklonil Franc Skalar, naj jo vodi na veselo letovanje.

Uprizvritev bo 1. julija ob 8. uri zvečer na dvorišču Šolskega doma v ulici Croce.

Odmore vam bo mladina sama skušala napraviti zabavne in kratkočasne.

Povabljeni, oglasite se!

ZA TISKOVNI SKLAD

Msgr. dr. Andrej Pavlica, prof. bog. v pokoju 600.— lir.

Srčna hvala!

Za SLOVENSKO ALOJZIJEVIŠČE

Za revne dijake v Alojzijevišču so darovali: N.N. 1000.— ; družina iz Nabrežine 500.— ; g. Širca 485.— ; dobrotnica iz Škednja 2000.— ; N.N. iz Gorice 5000.— L. Bog povrni obilo vsem dobrotnikom!

ZA »SLOVENSKO SIROTIŠČE SV. DRUŽINE«

Odbornik »Slov. sirot. sv. Družine in zdravnik dr. France Jakončič 3000; stavbeni podjetnik Franc Simčič 1500; N.N. 500; Milka Simčič 500; Ludvik Kosmač 400; N.N. 100; R.Č. 1000; M.O. 500; cenj. družina Pavlin 600; Justina Velič nam je poslala po gospodu Lovrencu Bandi iz Amerike 10 dolarjev

Vsem našim dobrotnikom srčna hvala in zagotovilo molitve!

Slovensko karitativno društvo »Slokad« išče bolničarko za svojo poletno kolonijo, ki jo bo imelo v Dolomitih za slovenske tržaške otroke v času od 10. julija do 10. septembra. Prosilke naj se javijo na naslov: Slokad, via del Ronco 14, Trieste.

Naša zavarovalnica
UNION
ustanovljena leta 1828
je ena prvih v Evropi
GLAVNI ZASTOP
Trst, Via Commerciale 3 - Tel. 27512

CITRUS
Import - Export
Lastnik Aleksander Goljevšček
Trst, Via Torrebianca 27
pošilja darilne pakete v Jugoslavijo.

NAŠA GOVORICA

NEKAJ O NAŠIH »VESELICAH« IN ŠE KAJ...

Tam in tam, v oni dvorani bodo igrali lepo igro. »*Veselica*« bo, pravimo... Pri nas bo pa *šolska veselica*... Otroci bodo peli, deklamirali, igrali... *Veselica* pomeni našim ljudem vsako prireditev, kakršnega koli značaja, veselega ali resnega...

Vsepovsod so *veselice* in vsevprek so prireditve le *veselice*. Pravimo jim le veselice. Tako je. Toda morali bi se naučiti razlikovati prireditve, kajti niso vse takega značaja, take vrste, da bi jim lahko rekli *veselice*. Na splošno govorimo vedno o *predstavah*.

Takoj v začetku bi morali razdeliti prireditve v dve skupini: v *predstave*, na katerih nekdo nam, ki smo gledalci, nekaj predstavlja, zato pravimo *predstava* in — *zabave*, na katerih se sami zabavamo, kakor vemo in znamo: s plesom, razgovorom, jedačo in pijačo...

Za katero od teh dveh bi torej veljala najbolj beseda: veselica? Za predstavo ali za zabavo?

Zapomnimo si: veselica je le *zabava:* tam kjer najvidneje kažemo svoje veselje. In takih veselih — organiziranh priložnosti se ne manjka! Društva prirejajo svoje veselice za svoje člane, prijateljske družbe spet svoje *veselice*... Po nekaterih gostilnah pa imamo kar vse nedelje po vrsti godbo in ples — to se pravi: priložnost, da si privoščimo *veselico*. Samo to označuje beseda *veselica!* Samo zabavo, vino, jedačo, ples, šaljivo pošto, če hočemo, smeh in družba pozno v noč vse to najbolje označuje — *veselico*.

Igri, dramski predstavi, nastopu pevskega zbora bi zato ne mogli reči *veselica*.

To so vse *predstave*. Igralci nam *predstavijo* na odru igro. A pevci *nastopijo* pred nami. Zato govorimo o *pevskem nastopu* ali *dramski predstavi*. Oboje pa seveda niso veselice, ampak prireditve veliko resnejšega značaja. Zdaj bomo znali ločiti: predstava, nastop, veselica. Tržačani hodimo v avditorij na »veselice«? Če pa bi hoteli prireditev v avditoriju na splošno označiti, bi rekli, da gremo v avditorij na *prireditev*. Natančneje bomo to prireditev seveda označili, če bomo ločili med *predstavo* in *nastopom*. *Veselica* pa taki prireditvi ne bomo rekli, ker v avditorij ne bomo šli prepevat: že dolgo nismo pili ga, pili ga, pili ga... ne plesat, ne iskat take vrste zabave... Pač pa bomo hodili na veselice po stari navadi: lačni in žejni, s pečenimi ribicami v robcu in z radičem v skledi... In posedli bomo bodisi po tleh, bodisi na mizo, naročili pijače in pili in peli, dokler nas bo volja. To bo zares prava *veselica*.

Italijani rabijo večkrat izraz »ci vuole«, v najrazličnejših zvezah in marsikaj jim pomeni. Mi rabimo mnogokdaj po njihovem vzgledu: »se hoče«, ki ni naš in bi ga morali nadomestiti z našim izrazom. Italijanski »ci vuole« je naš *treba je, potrebno je*, v brezosebni rabi! Zato ni v duhu, v slogu slovenske govorice, če pravimo: za tako delo *se hoče* dosti truda — Za tako lepo obleko *se hoče* veliko denarja... Za tako ženo *se hoče* imeti lepo stanovanje...

Lep slovenski izraz zahteva sledečo obliko: Za tako delo *je treba* dosti truda... Za tako lepo obleko je treba, je potrebno veliko denarja... Za tako ženo je treba imeti lepo hišo... Moraš imeti lepo stanovanje...

Večkrat vzklikamo: Kaj se hoče, je že tako! Kaj se hoče! Vsesplošno je v rabi ta vzklik po vsem Slovenskem... Kaj se hoče, je že tako! V tej obliki ga bomo z mirno vestjo rabili, saj ne odseva kakega tujega vpliva... Ne smemo pa tega vzklika zamenjati za oponašanje po italijanščini! Ci vuole aver soldi! Ne bomo rekli: *Se hoče imeti denarja!* pač pa: Treba je imeti denar! *Potreben je denar!* Za vse te primere: »ci vuole questo o quello...« imamo v slovenščini en sam: treba je, potreba je.

Odgovorni urednik: *Stanko Stanič*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

---

književnostjo ter proslavljal strasti in pregrehe v lepi pesniški obliki.

Ti poganski humanisti so prvi napadli katoliško meniško življenje, opisovali prostovoljno devištvo kot protinaravno trpinčenje in se norčevali iz onih, ki so se posvetili križu in trpljenju. Trdili so, da književnost starih grških in latinskih pesnikov in pisateljev zamore zadovoljiti vse telesne in duševne potrebe. Ta nesrečna humaniteta mora oživeti in postati življenjsko vodilo.

Ti humanisti so bili neizmerno puhloglavi in slavohlepni. V svojih spisih in govorih so premlevali starinske fraze. Hlepeli so po bogastvu in denarju ter udobnem življenju, po časti in slavi ter želeli, da bi jim bili bogatini in imenitniki naklonjeni. Med seboj se pa niso razumeli, bili so nevoščljivi in pripravljeni vsak trenutek škodovati svojemu obsovraženemu tekmecu in vsakemu bližnjemu.

In ti pokvarjenci so si upali grajati in soditi »grešno« nravnost menihov in duhovnikov.«

»Ne da se tajiti, oče Gelazij, da samostansko življenje ponekod ni vzorno, da je mnogo nevrednih duhovnikov, prelatov in škofov - sebičnežev, vdanih nasladnostim - ki delajo veliko nečast cerkvi in svojemu stanu.«

»Res se dobe taki nesrečneži. Med apostoli je bil tudi Juda Iškarijot. Še celo vrhovi so bili gnili. Aleksander VI. je pozabil na svoje sveto zvanje; svojo moč in gmotna sredstva je uporabljal le za slavo in ugled svojega rodu Borgia. Julij II. in Leon X. sta živela v razkošju, se brigala za politiko, kulturo in umetnost in pozabljala na nalogo, katero je nebeški Učenik naročil apostolom in njihovim nasledникom: oznanjati evangelij, besedo božjo, voditi in učiti svojo čredo in ji pastirovati. Vse drugo, s čemer se morajo pečati Cerkev in njeni služabniki, je podrejenega pomena.

Zelo žalostne razmere vladajo in so vladale v Nemčiji. Vera, cerkev, krščanstvo, nebo in večnost — vse te najsvetejše stvari so postale predmet trgovske špekulacije. Tudi priporočanje in oznanjevanje odpustkov za gradnjo cerkve sv. Petra v Rimu je vzbudilo ogorčenje zlasti v Nemčiji, kjer so rimski kuriji kaj radi vedno nasprotovali. Odpustki se niso delili zaradi duhovnih milosti, temveč zaradi denarja.

To je rodilo slabe sadove, ki jih ni mogel hitro popraviti med svojo kratko vlado goreči in dobri sv. oče Hadrijan VI. Hotel je izvršiti težko operacijo za vsako ceno, čeprav mu je vse nasprotovalo. Žal ga je prehitro — v enem letu že — poklicala božja dekla v večnost. Njegov naslednik, sedanji papež Pavel III., je pričel z odločnimi reformami. Napravil je najprej red med kardinali. Poklical je v sv. kolegij celo vrsto resnih, pobožnih in odličnih mož. Izmed njih je izbral devetčlansko komisijo za reforme, ki je izdala pred tremi leti v jeseni znamenito spomenico o »zboljšanju cerkve«. Prostodušno so v njej grajali in predlagali, da se odstranijo razne razvade in nerednosti v kardinalskem zboru in v Cerkvi. Posebno se je trudil, da se zboljšajo razmere v moškem in ženskem redovniškem življenju v Italiji, pri čemer so ga podpirali dobri, nravstveno strogi škofje, zlasti veronski škof Ciberti. Te reforme so se tikale tudi nravstvenega življenja duhovnikov in delovanja v cerkvi — pridiganja, sv. maše, sv. zakramentov, dostojnosti božjih hramov, razvad glede odpustkov, procesij, zakonskega življenja ter upravljanja in porabe cerkvenih dohodkov. Tudi posamezni redovni generali so posegli po odločnih reformah ter jih izvedli v samostanih in pri svojih redovnikih.

Tako so se verske razmere v mnogih pokrajinah kmalu izboljšale.«

»Kakor hitro so se odpravile napake, ni bilo več vzroka, da bi se Martin Luter ne vdal in odnehal.« je omenil kaplan Tonček Marinič.

»Če bi ne bil trmast kakor večina krivovercev, bi se gotovo sprijaznil s Cerkvijo. A mož je ohol in samoglav. Kamen, ki ga je zavalil z gore, se ni dal več ustaviti. Res so bile cerkvene razmere v Nemčiji žalostnejše kakor drugod. Višja duhovščina je imela bogate dohodke, nižja pa je bila navezana na negotovo štolnino in desetino. Mnogi duhovniki so se zaradi revščine ali iz sebičnosti lotili pridobitnih poslov, ki niso delali časti njih stanu. Luter je začel grajati vse, tajiti najvažnejše verske resnice in psovati papeža, škofe in duhovnike. Učil je, da se pri krstu ne odpusti izvirni greh in da je človek grešna stvar že po svojem bitju. Karkoli stori, je greh. Narediti ne more nikakega dobrega dela. Zidal je edino na Jezusovo zadostilno smrt. Ker je človek rojen grešnik in tak ostane, mu ne morejo biti z nobenim zakramentom odpuščeni grehi. Samo vera v Kristusa pokrije človekove grehe. Bog se ga usmili zaradi Kristusovega zasluženja. Kako bedasto uči: »Bodi grešnik in čvrsto greši brez strahu, toda veruj še gorečnejše!«

Ta nauk, s katerim taji vse sv. zakramente mu je veljal za evangelij. Trdil je, da je po več ko 1000 letih prvi zopet oznanjal čisti Gospodov nauk.

Navdajal ga je tak napuh, da mu ni mogel nihče izbiti iz glave pogubnih načel. Učil je, da je sv. pismo edini vir razodetih resnic. Sv. pismo si pa vsak lahko po svoje razlaga. Lutrov nauk je rodil grozne sadove. Človeškim strastem je popustil vse vajeti. Med svoje učence je zanesel popolno versko zmedo. Napadal je tudi češčenje svetnikov in Matere božje ter ga smatral za malikovanje.

(Nadaljevanje)